

Igitabo cya Daniyeli — Ijambo rya Mbere na Cumi n'Icyenda

Ububobanuro bw'Ubuhanzu bw'Ibimenyetso by'Amateka: Gusobanukirwa Iminsi y'Iherezo Binyuze mu Kimenyetso cya Bibiliya

Jeff Pippenger
2024-03-06

Abantu ibihumbi ijana na mirongo ine na bine bagaragazwa nk'abazwa n'Intumwa y'Isezzerano, kandi imbaga nyamwinshi igaragazwa n'amakanzu yera y'ubuhamba bw'amaraso. Igihe cya mbere muri bya bihe bibiri byera by'iminsi y'imperuka kigaragaza umurimo w'intumwa itegura inzira y'Intumwa y'Isezzerano, naho igihe cya kabiri kigaragaza umurimo wa Eliya. Igihe cya mbere kigaragaza urubanza rw'igenzura rw'abazima bo muri Adventisime y'i Lawodikiya, naho igihe cya kabiri kigaragaza urubanza nyir'izina rwa Roma ya none.

“ikimenyetso” cyo guhunga imijyi mu minsi y'imperuka nticyasobanuwe neza n'Abadiventisiti b'i Lawodikiya. Mushiki wacu White aratumenyeshya ko irimbuka rya Yerusalemu kuva mu wa 66 kugeza mu wa 70 nyuma ya Kristo ritanga ishusho y'ikimenyetso cy'imbuzi ku bwoko bw'Imana mu minsi y'imperuka.

“Igihe ntikiri kure, ubwo, nk'abigishwa bo hambere, tuzahatirwa gushaka ubuhungiro ahantu hadatuwe kandi hitaruye. Nk'uko kugotwa kwa Yerusalemu n'ingabo z'Abaroma kwabaye ikimenyetso cyo guhunga ku Bakristo b'i Yudaya, ni ko no kwiyegurira ububasha kw'ishyamba ryacu mu itegeko rishyira mu bikorwa Isabato ya papa bizatubera umuburo. icyo gihe ni bwo bizaba ari igihe cyo kuva mu migi minini, twitegura no kuva mu mito kugira ngo tujye kuba mu ngo zitaruye, ahantu hihishe mu misozi.” Testimonies, volume 5, 464.

Kugotwa kwa Yerusalemu kwabaye ikimenyetso cyo guhunga ni ukwa mbere kwazanywe na Cestius. Bityo rero Cestius yashushanyaga akaga kavanyweho by'igihe gito, kuko amaze kugota uwo murwa, yahise asubirayo mu buryo bw'amayobera, kandi abahanga mu mateka ntibigeze bashobora kumenya impamvu yamuteye kubigenza atyo.

“Nyuma y'uko Abaroma bayobowe na Cestius bagose umurwa, mu buryo butunguranye baretse igotwa mu gihe byose byasaga n'ibiri mu nyungu zo guhita batera ako kanya.” The Great Controversy, 31.

Mu myaka ya 1880 n'ya 1890, Senateri Henry W. Blair wo muri New Hampshire yashyikirije Kongere uruherekane rw'imishinga y'amategeko yari igamije gushyiraho ku Cyumweru nk'Umunsi w'Ikiruhuko w'Igihugu. Iyi mishinga y'amategeko yakundaga kwitwa “Amategeko ya Blair yerekeye ku Cyumweru.” Senateri Blair yari umushyigikiye ukomeye wo kuziririza ku Cyumweru nk'umunsi w'ikiruhuko n'uwo gukoramo imihango y'idini. Yizeraga ko kugira umunsi umwe w'ikiruhuko ugenderwaho na bese byagira ingaruka nziza ku mico no ku mibereho y'abantu bo muri sosiyete y'Abanyamerika. Nubwo ibyo yahananiye byabonye inkunga mu rugero runaka,

cyane cyane iturutse mu matsinda y'idini, byanahuye n'ababirwanyije, harimo n'impungenge zerekeye itandukaniro hagati y'itorero na Leta.

Icyo ni cyo kigeragezo cya mbere cyo gushyiraho amategeko ya ku Cyumweru mu mateka y'inyamaswa yo mu isi yari yarateguriwe kuvuga nk'ikiyoka ubwo amaherezo izashyiraho itegeko rya ku Cyumweru. Ni uru ruhererekane rw'imishinga y'amategeko ya Blair A. T. Jones, umwe mu ntumwa z'Inteko Rusange yo mu 1888, yagiye mu ngoro za Kongere akayarwanya mu buryo bwuje ubuhanga bw'imvugo. Nyuma y'ugerageza incuro nke, Senateri Blair yatakaje umuvuduko wo gukomeza gusunika gahunda ye y'Umunsi w'Igihugu wo Kuruhuka. Mu isano ritaziguye n'ayo mateka, n'ingaruka z'Umunsi w'Igihugu wo Kuruhuka (Ku Cyumweru), inyandiko y'amateka y'inama za Ellen White ishobora gusubirwamo.

Ibisangwa mu isubiramo ry'imiburo ye yerekeye itegeko ryo ku Cyumweru, ni ikintu gikomeye kandi gikunze kutumvwa nabi cyane mu Badiventisiti b'i Lawodikiya. Mu rwego rw'uko byari ngombwa kuva mu migi, aho mu gice kimaze kuvugwa yanditse ati, "icyo gihe ni bwo bizaba igihe cyo kuva mu migi minini, mu kwitegura kuva no mu mito kugira ngo hajywe mu ngo zitarimo urusaku, ahantu hitaruye mu misozi." Yigishije kenshi ko ubwoko bw'Imana bwagombaga gutura mu cyaro, ariko inama ze ku byerekeye gutura mu cyaro mbere ya 1888 zishyira amabwiriza ye yo kuva mu migi mu rwego rw'uko mu gihe cya vuba ubwoko bw'Imana bwari kuzaba bukeneye kuva mu migi. Nyuma ya 1888, mu mabwiriza ye yanditse yerekeye gutura mu cyaro, ntiyigeze na rimwe atandukira ku nama y'uko twagombaga kuba twaramaze kuva mu migi.

Imishinga y'Umunsi w'Igihugu w'Ikaruhuko ya Blair yigeze kuza mu mateka ni yo yari "ikimenyetso" cyo kuva mu migi, kandi nubwo iyo mishinga ya Blair yatakaje imbaraga zari ngombwa kugira ngo isohoze uwo murimo, maze ikongera gusubira mu mwijima w'amateka, "ikimenyetso" cyo guhunga cyari cyatanzwe. Cyatangiwe ku kimenyetso cy'amateka cy'igotwa rya mbere, ryazanywe na Cestius. Itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba rigereranywa n'igotwa rya Titus, kandi niba hari Abadiventisiti b'i Lawodikiya bakiri mu migi igihe iryo gotwa rizaba rigeze, bazapfana n'abanyabyaha.

Hari ibiri z'ubuhanuzi zibaho mu minsi ya nyuma. Zitandukanijwe n'itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba. Igihe cya mbere ni urubanza rw'igenzura rw'abazima muri Adiventisimu y'i Lawodikiya, naho igihe cya kabiri ni urubanza rw'ishyirwa mu bikorwa ku ndaya y'i Roma. Izo ngihe zombi zagaragajwe kenshi, kuko ari muri zo umugani w'abakobwa cumi usohoreramo uko wakabaye kwose, nk'uko byagenze mu mateka y'Abamilerite. Igihe cyo gutinda kivugwa muri uwo mugani ni cyo gihe cyo gutinda cyo muri Habakuki igice cya kabiri, bityo rero izo ngihe ebyiri turimo gusuzuma na zo zagaragajwe muri Habakuki igice cya kabiri. Umugani w'abakobwa cumi, na Habakuki igice cya kabiri, byasohoye uko byakabaye kwose mu mateka y'Abamilerite, kandi igihe byasohoraga, Ezekiyeli igice cya cumi na kabiri, umurongo wa makumyabiri n'umwe kugeza ku wa makumyabiri n'umunani, na wo warasohoye.

Imirongo umunani ya nyuma yo muri Ezekiyeli igice cya cumi na kabiri, igaragaza igihe "ingaruka ya buri yerekwa" izasohorera, mu gihe Imana "itari kugumya gutinza" amayerekwa yayo. Ibi bihe bibiri by'amateka byisubiramo kenshi kandi bikaranga urubanza rw'iperereza rw'abazima mu

Badiventisiti b'i Lawodikiya, ndetse n'urubanza nyubahirizwa rwa maraya w'i Tiro, ni cyo gihe cy'ubuhanuzi aho buri yerekwa riri muri Bibiliya rigera ku isohozwa ryarwo ritunganye kandi rya nyuma. Muri icyo gihe, abantu ibihumbi ijana na mirongo ine na bine bashyirwaho, kandi bahagarariye itsinda ritazapfa, ahubwo rikazabaho kugeza Kristo agarutse. Muri Luka igice cya makumyabiri na rimwe Kristo agaragaza "ikimenyetso" kigaragaza igihe iryo sekuruza ryagezeho.

Mu mateka yombi ahagarariwe n'"ikimenyetso" cyo guhunga, nk'uko yashyizweho na Kristo afitanye isano n'ikizira giteza umusaka, hagaragajwe ibihe bibiri, kandi intangiriro n'impera zabyo bifite "ikimenyetso" ku intangiriro ry'igihe na "ibimenyetso" ku mperuka yacyo. "Ikimenyetso" Kristo yerekanye nk'igihagarariye urungano rwa nyuma rwari kuzabaho kugeza igihe Azazira mu bicu ni igihamba cy'uko ubu turi mu runganwe rwa nyuma rw'amateka y'isi.

Mu gice cya makumyabiri na rimwe cya Luka, Yesu agaragaza amateka uherye ku myaka itatu n'igice yo gukandagirwamo no kurimbuka kwa Yerusalemu nyakuri kuva mu mwaka wa 66 kugeza mu mwaka wa 70, kugeza ku iherezo ry'iyi myaka itatu n'igice yo gukandagirwamo kwa Yerusalemu yo mu buryo bw'umwuka yatangiye mu 538 ikarangira mu 1798.

Kandi nimubona i Yerusalemu igoswe n'ingabo, muzamenye ko kurimbuka kwayo kwegereje. Icyo gihe abazaba bari i Yudaya bazahungire ku misozi; n'abazaba bari hagati muri yo bavemo; kandi abari mu byaro ntibazinjiremo. Kuko iyo minsi izaba ari iy'ihōra, kugira ngo ibyanditswe byose bisohore. Ariko bazabona ishyano abagore bazaba batwite n'abazaba bonsa muri iyo minsi! Kuko mu gihugu hazaba amakuba akomeye, n'uburakari kuri ubu bwoko. Kandi bazicishwa ubugi bw'inkota, bajyanwe ho iminyago mu mahanga yose; kandi i Yerusalemu hazakandagirwa n'abanyamahanga kugeza aho ibihe by'abanyamahanga bizuzurira. Luka 21:20–24.

"ibihe" by'uko Abanyamahanga bakandagira Yerusalemu biri mu bwinshi, kuko bigereranya gukandagirwa kwa Yerusalemu nyakuri kwarangiye mu mwaka wa 70, no gukandagirwa kwa Yerusalemu y'umwuka kwarangiye mu 1798. Abanyamahanga bahagarariye ubupagani n'ubupapa byombi, kandi ayo mabasha yombi ni yo arebwa n'iyerekwa riri mu kibazo cyo muri Daniyeli igice cya munani, kibaza kiti: "Bizageza ryari."

Nuko numva umutagatifu umwe avuga, undi mutagatifu abaza wa mutagatifu wavugaga ati: "Ibyerekanywe byerekeye igitambo cya buri muni n'igicumuro giteza ubuhanuzi bwo kurimbura, bizageza ryari, kugeza ubwo ahera n'ingabo bizatangwa ngo bihindurwe nk'ibirenge bibikandagira?" Danieli 8:13.

"ibihe by'Abanyamahanga" bivugwa muri Luka igice cya makumyabiri na kimwe, byerekeza ku myaka ibihumbi bibiri na magana atanu na makumyabiri y'ukwihorera kw'Imana ku bwami bwo mu majyaruguru, byatangiye mu mwaka wa 723 Mbere ya Kristo bikarangira mu 1798. Umwaka wa 538 ni wo uranga igihe umuntu w'icyaha yahagararaga ahera hatagatifu akavuga ko ari Imana, bityo icyo gihe kikagabanywamo ibihe bibiri bingana, buri kimwe gifite imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu. Igihe cya kabiri cy'imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu ni na cyo mateka amwe n'ayo yerekanwa ko arangirira muri Luka igice cya makumyabiri na kimwe, umurongo wa makumyabiri na kane, igihe "ibihe by'Abanyamahanga"

byuzuriraga. Mu nkuru y'amateka Yesu arimo agaragariza abigishwa Be, umurongo wa makumyabiri na kane ugeza ubuhamya yahaye abigishwa ku "gihe cy'imperuka" mu 1798. Uhereye aho, Yesu atangira kugaragaza "ibimenyetso" bifitanye isano n'umuryango wa Millerite.

Kandi hazabaho ibimenyetso ku zuba, no ku kwezi, no ku nyenyeri; no mu isi hazaba umubabaro w'amahanga, afite urujijo; inyanja n'imiraba bizaba bisakuza; imitima y'abantu izacika intege kubera ubwoba, no kubera gutekereza ku bintu bigiye kuza ku isi: kuko imbaraga zo mu ijuru zizanyeganyezwa. Maze ni bwo bazabona Umwana w'umuntu aje mu gicu afite imbaraga n'ubwiza bwinshi. Kandi ibyo nibitangira kuba, muzahaguruke murebe hejuru, kandi mwubure imitwe yanyu; kuko gucungurwa kwanyu kwegereje. Luka 21:25–28.

Yesu avuga ko "hazabaho ibimenyetso," kandi abigaragaza nk'ibimenyetso mu zuba no mu kwezi no mu nyenyeri, n'umubabaro w'amahanga, n'imbaraga zo mu ijuru zizanyeganyezwa, hanyuma Umwana w'umuntu aza mu gicu. Ibyo byose "bimenyetso" byasohoreye mu mateka y'Abamillerite.

"Ubuhanuzi ntibuhishura gusa uburyo no ikigamijwe n'ukuza kwa Kristo, ahubwo bunatanga ibimenyetso abantu bagomba kumenyera ko buri hafi. Yesu yaravuze ati: 'Hazabaho ibimenyetso ku zuba no ku kwezi no ku nyenyeri.' Luka 21:25. 'Izuba rizijima, kandi ukwezi ntikuzatanga umucyo wako, n'inyenyeri zo mu ijuru zizagwa, kandi imbaraga ziri mu ijuru zizanyeganyezwa. Maze ni bwo bazabona Umwana w'umuntu aza mu bicu afite imbaraga nyinshi n'ubwiza.' Mariko 13:24–26. Uwahishuriwe ibyahishwe asobanura atya ikimenyetso cya mbere mu bigomba kubanziriza ukuza kwa kabiri: 'Habaho umutingito ukomeye; izuba riba umukara nk'igunira cy'ubwoya, ukwezi kwose kuba nk'amaraso.' Ibyahishuwe 6:12."

"Ibi bimenyetso byagaragaye mbere y'itangira ry'ikinyejana cya cumi n'icyenda. Mu gusohozwa kw'ubu buhanuzi, mu mwaka wa 1755 habaye umutingito uteye ubwoba kuruta indi yose yigeze kwandikwa...."

"Nyuma y'imyaka makumyabiri n'itanu hagaragaye ikimenyetso gikurikiyeho kivugwa muri ubwo buhanuzi—umwijima w'izuba n'ukwezi. Icyatumye ibi birushaho gutangaje ni uko igihe cyo gusohora kwabyo cyari cyaragaragajwe mu buryo budasubirwaho. Mu kiganiro Umukiza yagiranye n'abigishwa Be ku Musozi wa Elayono, amaze gusobanura igihe kirekire cy'ibigeragezo by'itorero,—ni ukuvuga imyaka 1260 y'itotezwa rya gipapa, ari na cyo yari yarasezeranyije ko amakuba yacyo yari kuzagabanywa,—yaboneyeho kuvuga ibyabaye bimwe na bimwe byagombaga kubanziriza ukuza Kwe, kandi agaragaza igihe icya mbere muri byo cyari kuzabonwa ati: 'Muri iyo minsi, hanyuma y'ayo makuba, izuba rizijima, kandi ukwezi ntikuzatanga umucyo wako.' Mariko 13:24. Iminsi 1260, cyangwa imyaka 1260, yarangiye mu mwaka wa 1798. Imbere yaho ho imyaka makumyabiri n'itanu, itotezwa ryari ryaramaze hafi gucika rwose. Dukurikije amagambo ya Kristo, nyuma y'iri totezwa, izuba ryagombaga guhinduka umwijima. Ku wa 19 Gicurasi 1780, ubu buhanuzi bwarasohoye...."

"Kristo yari yarategetse ubwoko Bwe kujya buba maso ku bimenyetso by'uko aza, no kwishima igihe babonye ibimenyetso by'Umwami wabo ugiye kuza. Yaravuze ati: 'Ariko ibyo nibitangira kubaho, muzarebe hejuru, mwubure imitwe yanyu; kuko gucungurwa kwanyu kuzaba kwegereje.' Yerekeje abayoboke Be ku biti byo mu itumba ry'umuhindo bitoshye mu

mpeshyi, maze aravuga ati: ‘Iyo bitangiye gutoha, mwe ubwanyu murabibona mukamenya yuko impeshyi yenda gusohora. Ni ko namwe, nimubona ibyo bibaho, muzamenye yuko ubwami bw’Imana buri bugufi.’ Luka 21:28, 30, 31.” Intambara Ikomeye, 304, 306–308.

Ikoreshwa inshuro eshatu kwa za Roma eshatu kugaragaza yuko, mu gukandagirirwa kwa Yerusalemu na Roma y’abapagani hanyuma na Roma ya gipapa, hagaragajwamo ko no gukandagirirwa kw’aheranda n’ingabo n’i Roma ya none kwari guhagarariwe n’igihe cyaba iminsi igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu (Roma y’abapagani), cyangwa imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu ya gihanuzi (Roma ya gipapa). Iyo minsi igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu y’ikigereranyo (amezi mirongo ine n’abiri), iranga igihe Roma ya none izayiciramo itoteza ubwoko bw’Imana bw’indahemuka, izaba buri gihe iherekezwa n’“ikimenyetso” kimwe cyihariye kigaragaza igihe cyo guhunga kw’abizerwa b’icyo gihe. Buri kimwe muri ibyo bihe bitatu kirangira no kugaragazwa kw’“ibimenyetso” byinshi, si “ikimenyetso” kimwe gusa nk’uko biba ku ntangiriro y’icyo gihe.

“Ni mu gicuku rwagati Imana ihishurira imbaraga zayo zo gukiza ubwoko bwayo. Izuba riraboneka, rirasa mu mbaraga zaryo zose. Ibimenyetso n’ibitangaza bikurikirana vuba na bwangu. Ababi barebana ubwoba n’ugutangara iby’icyo gikorwa, naho abakiranutsi bakabona ibimenyetso byo gukizwa kwabo banezerewe mu bwubahane bukomeye. Ibiri mu byaremwe byose bisa n’ibivuye mu murongo wabyo. Inzuzi zihagarika gutemba. Ibicu byijimye kandi biremereye biraza, bikagongana hagati yabyo. Hagati mu ijuru rirakaye harimo ahantu hamwe hasobanutse huzuye ikuzo ritavugwa, aho havuye ijwi ry’Imana rimeze nk’urusaku rw’amazi menshi, rivuga riti: ‘Birangiye.’ Ibyahishuwe 16:17.” The Great Controversy, 636.

Igihe cy’urubanza nyakuri rucibwa kuri maraya w’i Roma gitangirana no kuzamurwa kw’ibendera riranga ko izindi ntama z’Imana zikiri i Babuloni zigomba guhunga. Icyo gihe kirangirana n’“ibimenyetso n’ibitangaza.” Icyo gihe gitangirana n’“ijwi rya kabiri” ryo mu Byahishuwe igice cya cumi n’umunani, kandi kirangirana n’ijwi ry’Imana. Birumvikana ko ijwi rya mbere n’irya kabiri byo mu Byahishuwe igice cya cumi n’umunani ari ijwi rya Kristo. Ijwi rya mbere rigaragaza itangiriro ry’urubanza rw’igenzura rw’itorero ry’Abadiventisti b’i Lawodikiya rikiriho, kandi ijwi rya kabiri rigaragaza herezo ry’icyo gihe, ariko kandi rikaba ari n’itangiriro ry’urubanza nyakuri rucibwa kuri maraya w’i Roma.

Amateka yuzuye ayoborwa n’icyumweru Kristo yemejemo isezerano, kandi itegeko rya vuba ry’Umunsi wa Ku Cyumweru rigereranywa n’ikirango cyo hagati, nk’uko umusaraba wari wararigereranyijweho. Aya mateka yombi afite ikimenyetso cya Alufa na Omega, kuko intangiriro n’herezo muri buri mateka bihagarariwe n’ijwi ry’Imana. Kandi ahagarariye ukuri, kuko ikirango cyo hagati ari ubugome bwo kwigomeka bw’itegeko ry’Umunsi wa Ku Cyumweru, kandi ijambo ry’Igiheburayo risobanura “ukuri” ryaremeshejwe n’inyuguti ya mbere, iya cumi na gatatu, n’iya nyuma zo mu nyuguti z’Igiheburayo. Ijwi rya mbere ryo mu Ibyahishuwe igice cya cumi n’umunani ni ijwi rya Kristo, irya nyuma ni ijwi ry’Imana, kandi ijwi ryo hagati, na ryo rikaba ari ijwi ry’Imana, ni na ho kwigomeka guhagarariwe n’inyuguti ya cumi na gatatu kugaragazwa n’inyamaswa yo ku isi “ivuga” nk’ikiyoka, nk’uko bigaragazwa mu Ibyahishuwe igice cya CUMI NA GATATU.

Ikimenyetso ku itegeko ryo gukomeza ku cyumweru rigiye kuza bidatinze kigereranya “ikimenyetso” cyo guhunga ku bakiranutsi b’Imana, ariko kandi kigaragaza ko intangiriro y’igihe cy’ubuhanuzi kirangirana n’izamurwa ry’icyo kimenyetso na yo igomba kugira “ikimenyetso.” Icyo “kimenyetso” ni cyo Yesu agaragaza nk’igihanyo cy’uko igisekuru cya nyuma cy’abatuye isi cyageze. Mu gice cya makumyabiri na rimwe cy’Ivanjili ya Luka, abigishwa babaza icyo Kristo yashakaga kuvuga ubwo yavugaga ko urusengero rwari rugiye kurimburwa.

Nuko baramubaza bati: Mwigisha, ibyo bintu bizabaho ryari? Kandi ni iki kimenyetso kizabaho igihe ibyo bintu bizasohorera? Luka 21:7.

Yesu ahita atangira kugaragaza amateka ayobora ku mwaka wa 70, igihe urusengero n’umurwa byari kuzarimburwa, kandi agakomereza kugeza ku murongo wa makumyabiri n’ine, aho agaragaza igihe “ibihe” by’Abanyamahanga byari kuzura.

Kandi bazagwa n’ubugi bw’inkota, kandi bazajyanwa ari imbohe mu mahanga yose; kandi Yerusalemu izaribatwa n’Abanyamahanga, kugeza igihe cy’Abanyamahanga kizasohorera. Luka 21:24.

Igitekerezo cy’uko uyu murongo werekeza kuri Yerusalemu nyirizina gishingiye ku busazi bwa tewolojiya Gatolika bwitwaga futurizime, bushyira iby’ikigereranyo mu by’ukuri bufata uko byakabaye, kandi bukagera gusa isohozwa ry’ubuhanuzi ku mperuka y’isi. Igitero cyagabwe ku ikoreshwa nyakuri ry’uyu murongo cyabaye igitero gikomeye cya Satani mu gihe cyose cyo gusoma Isezzerano Rishya. Yerusalemu nyirizina yaretse kuba ikimenyetso cya Yerusalemu y’ubuhanuzi mu gihe cya Kristo, ubwo ubuhanuzi bw’ukuri bwahinduraga ishyirwa mu by’umwuka. Uku guhishurirwa kwari inyigisho ikomeye yashyizweho n’intumwa Pawulo. Gutsikamirwa kwa Yerusalemu kugaragaza imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu y’umwujima wa gipapa kuva mu mwaka wa 538 kugeza mu wa 1798.

Ariko urugo rw’inyuma rw’urusengero urureka, kandi nturupime; kuko rwaragabanyirijwe abanyamahanga: kandi bazanyukagira umujyi wera amezi mirongo ine n’abiri. Ibyahishuwe 11:2

Yerusalemu yo mu buhanuzi yahagaritse kuba ikimenyetso cy’umurwa watoranyijwe ku musaraba.

“Ni bangaha bumva ko byaba ari byiza kugenda bakandagira ku butaka bwa Yerusalemu ya kera, kandi ko kwizera kwabo kwakomera cyane nibasura ahabereye imibereho n’urupfu by’Umukiza! Ariko Yerusalemu ya kera ntizigera iba ahantu hera keretse ibanje kwezwa n’umuriro utunganya uturutse mu ijuru.” Review and Herald, June 9, 1896.

Yesu amaze kuyobora abigishwa ku gihe cy’imperuka mu mwaka wa 1798 mu murongo wa makumyabiri na kane, hanyuma abamenyesha igihe cy’Abamillerite ubwo itangazo ry’umumarayika wa mbere ryageraga mu mateka.

Kandi hazaba ibimenyetso ku zuba, no ku kwezi, no ku nyenyeri; no mu isi hakabaho kubabara kw’amahanga, mu rujijo; inyanja n’umuraba wayo bihinda; abantu bagacika intege imitima yabo ibahwanye ubwoba no gutegereza ibyo bigiye kuza mu isi: kuko imbaraga zo mu ijuru zizanyeganyezwa. Maze ni bwo bazabona Umwana w’umuntu aje mu gicu, afite imbaraga

n'ubwiza bwinshi. Kandi ibyo nibitangira kubaho, muzaramure amaso yanyu, mwubure imitwe yanyu; kuko gucungurwa kwanyu kwegereje. Luka 21:25–28.

Ibimenyetso byatangije amateka y'Abamilerite byasohoye bihuje n'imbaraga z'Ijambo ry'Imana zidaheranwa.

“Ibimenyetso byo mu zuba, mu kwezi no mu nyenyeri byarasohoye.” Review and Herald, 22 Ugushyirahamwe 1906.

Tuzakomeza igice cya makumyabiri na rimwe cya Luka mu nyandiko ikurikira.

“Ku wa 16 Ukuboza 1848, Umwami yangeretse iyerekwa ry'ukunyeganyezwa kw'imbaraga zo mu ijuru. Nabonye yuko igihe Umwami yavugaga ati 'ijuru,' atanga ibimenyetso byanditswe na Matayo, Mariko, na Luka, yashakaga kuvuga ijuru, kandi igihe yavugaga ati 'isi' yashakaga kuvuga isi. Imbaraga zo mu ijuru ni izuba, ukwezi, n'inyenyeri. Ni byo bitegeka mu ijuru. Imbaraga zo ku isi ni izitegeka ku isi. Imbaraga zo mu ijuru zizanyeganyezwa n'ijwi ry'Imana. Hanyuma izuba, ukwezi, n'inyenyeri bizakurwa mu myanya yabyo. Ntibizashira, ahubwo bizanyeganyezwa n'ijwi ry'Imana.”

Ibicu by'umwijima, biremereye, byazamutse maze bigongana hagati yabyo. Ikirere cyaratandukanyijwe kandi kirasubizwa inyuma; hanyuma tubasha kureba hejuru tunyuze muri wa mwanya ufunguye uri muri Orion, aho ijwi ry'Imana ryavuye. Umurwa Wera uzamanuka unyuze muri uwo mwanya ufunguye. Nabonye ko imbaraga zo mu isi ubu ziri kunyeganyezwa kandi ko ibyabaye biza bikurikirana uko bikwiye. Intambara, n'amakuru y'intambara, inkota, inzara, n'icyorezo ni byo bibanza kunyeganyeza imbaraga zo mu isi; hanyuma ijwi ry'Imana rizanyeganyeza izuba, ukwezi, n'inyenyeri, kandi n'iyi si na yo. Nabonye ko kunyeganyega kw'imbaraga zo mu Burayi atari ko, nk'uko bamwe bigisha, kunyeganyega kw'imbaraga zo mu ijuru, ahubwo ari kunyeganyega kw'amahanga arakaye.” Early Writings, 41.